

R 19 | 2022

Krystian Lada *Aria di potenza*, plac Defilad w Warszawie, 30 sierpnia 2022, Fot. Sisi Cecylia

Strefa Ruchu

7	Śmierć kanonu	Tomasz Biernacki
11	Kanoniczne wariacje. Czy muzyka klasyczna potrzebuje klasyków?	Paweł Siechowicz

Relacje

14	Chopin i przyjaciele	Krzysztof Stefański
16	Moniuszko i inni	Marcin Bogucki
18	Chopin i jego Europa, czyli polski Salzburg	Michał Klubiński
20	Otwieranie wszechświata	Karolina Kolinek-Siechowicz, Paweł Siechowicz
21	Ogród muzyki	Dariusz Czaja
23	Przyjemności i klęska kobiety	Piotr Pożakowski
24	Słodkie udręki miłości	Jacek Marczyński
25	Operze świeczkę i modzie	Marcin Bogucki

Wydawnictwa

26	Penderecki nie tylko dla dzieci	Filip Lech
27	Rękopis znaleziony w Andaluzji	Bartosz Witkowski
28	Kto miał w szkole szóstkę z Bacha?	Łucja Siedlik
28	Płytoteka#: Sonaty na czas kryzysu	Jacek Hawryluk
29	Zabawy z optyką	Bartosz Witkowski
29	Brać i grać!	Adam Suprynowicz
30	Święty Klaus od mikrotonów	Rafał Wawrzyńczyk

Wydawnictwa

30	Z podróży	Adam Suprynowicz
31	Groźnie i dziwnie	Maciej Krawiec
31	Świat utracony w muzyce	Ewelina Grygier
32	Problem ze słowem „kompozytor”	Wioleta Żochowska
33	Rozterki osiołka	Krzysztof Bilica

Swoboda Ruchu

34	Autoportret kompozytora	Kazimierz Serocki
39	Serocki koncertujący	Marcelina Werner-Śliwowska
42	Namiętność kolekcjonowania (4): Muzyczny ogród Daniela Sartoriusa	Tomasz Jeż

4
Daniel Cichy

5

44
Rafał Wawrzyńczyk

44
Katarzyna Ryżel

45
polecza redakcja

46

IDZIE JESIEŃ

Daniel Cichy

Do dziś mam w pamięci te ogromne emocje, kiedy po rozpoczęciu kolejnego licealnego roku, zaczynałem planować wyjazd z Bielska-Białej do Warszawy. Wcześniej trwały gorączkowe poszukiwania informacji (późno wówczas publikowanych) o repertuarze, wertowanie w encyklopediach i coraz powszechniejszym internecie nazwisk kompozytorów, o których nigdy wcześniej nie słyszałem. Przychodził też czas na kupno wejściówek, usprawiedliwienie się w szkole, umówienie ze znajomym na tygodniowy pobyt w jego mieszkanku na Grochowie, rozeznanie, w której budce z azjatyckim jedzeniem tanio można zjeść obiad i czy McDonald's przy Smyku będzie jeszcze czynny po nocnym koncercie w Akademii Muzycznej. Tak – Warszawska Jesień była ekscytującym wydarzeniem, kulminacją w rocznym kalendarzu muzycznych zdarzeń, przestrzeni kontemplacji nieznanego, spotkaniem z tym, co w dźwiękowym świecie intrygujące i estetycznie wymagające.

W tym roku festiwal, tradycyjnie zapowiadający urokliwą, a jednocześnie nostalgiczną i niekiedy smutną porę roku, rozgrywać się będzie po raz 65. Wkracza więc w wiek emerytalny. Ale patrząc na program, listę twórców i wykonawców, dochodzimy do wniosku, że chce zachować świeżość spojrzenia, nie pozbawiając się przy tym prawa do podsumowań, co wybrzmiewa w tym roku silniej za sprawą hasła „Połączenia”. Stąd prezentacja najnowszych dzieł młodych twórców z różnych rejonów świata i obecność dzieł kanonicznych, jak chociażby oczekiwany cykl *Les Espaces acoustiques* Gérauda Griseya.

No właśnie – kanon. Pojęcie w świecie muzycznym wyjątkowo dobrze zgłębione – zarówno jako nazwa formy muzycznej, jak i zestaw arcydzieł, których znajomość jest obowiązkowa. Uczestnicy systemu edukacji artystycznej pamiętają osławione „odsłuchy”, czyli kanony właśnie, które polegały na rozpoznawaniu fragmentów muzycznych i określania ich twórcy i tytułu. Warszawska Jesień dla mnie zawsze była impulsem do rozbijania kanonu przekazywanego mi w szkole, literaturze, radiowej Dwójce, na łamach # i nieistniejącego już „Studia”, osobistej weryfikacji utrwalaonych pozycji, kwestionowania wcześniejszej postaci, eliminacji niektórych elementów i do prób szukania nowych.

Nieprzypadkowo więc w tym numerze # temat kanonu stanął w centrum Strefy Ruchu. W naszych dyskusjach redakcyjnych znajduje się tam zresztą od zawsze. Przyglądamy się różnorodnym analizom, próbom osadzania go w przeszłości i rozpatrywania w kategoriach fenomenu z obszaru socjologii kultury, wreszcie – dążeniom do jego rewizji, czy nawet zburzenia w czasach demokratyzacji artystycznych dokonań i liberalizacji pryncypiów muzycznego rzemiosła. Zaprosiliśmy więc Tomasza Biernackiego do nakreślenia szkicu o historycznych uwarunkowaniach tworzenia kanonów i ich możliwych rodzajach. Paweł Siechowicz z kolei snuje osobiste rozważania o „osobniczo” konstytuowanych kanonach. I chociaż obaj autorzy stawiają podobne pytania i dochodzą do koherentnych wniosków, ścieżki wyводу prowadzą przez odmienne rejony.

Przy okazji kolejnej Warszawskiej Jesieni nie mogło zabraknąć materiałów poświęconych jednemu ze współzałożycieli festiwalu. W tym roku mija 100-lecie urodzin Kazimierza Serockiego. Publikujemy zatem ciekawy autoportret kompozytora – jest to wprawdzie świadectwo czasu, w którym był wygłaszany, lecz pokazuje również niezwykle samoświadomość twórczą i jasno postawione kompozytorskie cele. Wykład uzupełnia tekst Marceliny Werner-Śliwowskiej o pianistycznej aktywności Serockiego.

Numer, który oddajemy w Państwa ręce, to także pomost między tym, co już za nami – polecam obszerny w muzyczne doznania dział Relacji, a tym, co przed nami. Wszyscy wszak doskonale wiemy, że jesień to czas muzycznie w Polsce najbardziej intensywny. Do zobaczenia więc na muzycznym szlaku!

Cytat numeru:

Muzyka
stała się WIELKIM
biznesem

--Kazimierz Serocki

ruch
muzyczny

#19 2022 rok LXVI

Dwutygodnik poświęcony muzyce poważnej
i życiu muzycznemu założony w 1945 roku

Redaktor naczelny
Daniel Cichy

Redaktor prowadzący
Daniel Cichy

Sekretarz redakcji
Maciej Kucharski
maciej_kucharski@pwm.com.pl

Zastępca redaktora naczelnego
festiwalu, koncerty
Krzysztof Stefański
krzysztof_stefanski@pwm.com.pl

Swoboda ruchu, muzyka dawna
Karolina Kolinek-Siechowicz
karolina_kolinek-siechowicz@pwm.com.pl

Swoboda ruchu, muzyka współczesna
Dominika Micał
dominika_mical@pwm.com.pl

Wydawnictwa
Michał Mendyk
michal_mendyk@pwm.com.pl

Teatr muzyczny
Jacek Marczyński

Redaktorzy seniorzy
Józef Kański, Olgiard Pisarenko

Sekretariat
Katarzyna Dubiel
redakcja@ruchmuzyczny.pl

Dyrektor artystyczny
projekt graficzny
Marek Knap
marek.knap@asp.waw.pl

Studio graficzne
Natalia Cyrankiewicz, Andrzej Swat (prepress)

Redakcja i korekta
Maria Konopka-Wichrowska

Internet
Mateusz Ciupka
mateusz_ciupka@pwm.com.pl

Wydawca
Polskie Wydawnictwo Muzyczne
al. Krasińskiego 11a, 31-111 Kraków
Oddział w Warszawie
ul. Fredry 8, 00-097 Warszawa
pwm@pwm.com.pl

Druk
Drukarnia Akapit sp. z o.o., Lublin
Nakład: 1350 egz.

Czasopismo patronackie wydawane na zlecenie
Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych,
a w tekstach przyjętych do publikacji zastrzega sobie prawo dokonywania
skrótów, poprawek stylistycznych, zmian tytułów i śródtytułów.
Za treść reklam redakcja nie odpowiada.

Redakcja czynna od godz. 10.00 do 15.00

Adres
ul. Fredry 8, 00-097 Warszawa
tel.: +48 885 860 332
email: redakcja@ruchmuzyczny.pl
www.ruchmuzyczny.pl

ruchmuzyczny
 ruchmuzyczny
 RuchMuzyczny

Kontakt telefoniczny w sprawie prenumeraty:
12 422 70 44 wew. 183 lub 885 860 336 (Jakub Stankiewicz),
mail: prenumerata@pwm.com.pl

„Ruch Muzyczny” jest dostępny dla niewidomych
informacje na www.defacto.org.pl

Kup książkę